

КЪДЕ ИЗТИЧАТ ПАРИТЕ НА ДАНЪКОПЛАТЦИТЕ

**Кризите пред които е изправена България,
като възможност за реформи , дългосрочно мислене,
иновации и растеж.**

Тази дискусия се явява естествено продължение на предишната . „ Критичен анализ на програмите на политическите сили „ . Защо критичен ? Защото тя имаше за цел да провери с помощта на критическото мислене способността на партиите , които претендират за властта и най- вече да управляват . Но с способността да се управлява включва в себе си и способността да се справяш с кризи . Тогава стигнахме до извода че бъдещото управление ще се сблъска поне с четири кризи и днес това е факт :

1. Вътрешно-политическа криза. Криза на доверието в мафиотския модел Борисов – Пеевски и Задкулисното упражняване на власт. Тази криза доведе до падане на правителството и до предсрочните избори. Някои управляващи смятат , че тази криза е решена от изборите – победа с такова мнозинство, но това е илюзия . Радев обеща „ Демонтиране на този модел и наказания за тези, които са нарушавали закона . Доказателства колкото искаш. Но засега само се говори , липсват конкретни действия на правоохранителните органи . Вярно е , че съдебната система е независима . Но ако се подадат сигнали с конкретни доказателства тази система може и да задейства , тя винаги се съобразява с управляващите . Избирателите са разочаровани. Тази криза не е решена ! Бави се избирането на нов ВСС и главен прокурор.

2. Корупционният бюджет за 2026 г. —. „ Клуб Сенатор „ излезе с аналитичен доклад от много силен екип, който освен

фискална част имаше анализ на 10 сектора . Бюджетната политика като елемент от националната сигурност . Този бюджет не беше приет, прилага се бюджета за 2025 г.

Важно ! Последници от въвеждането на еврото – положителни, отрицателни , инфлация . Политическа отговорност. Предвидени ли са мерки за защита на тези , които не могат да понесат увеличените цени на стоки от първа необходимост.

Т. е. вече имаме и тежка бюджетна криза и неуправляема инфлация .

Лошите новини продължават – срещу нас е открита процедура по прекомерен дефицит .

Нещо повече внесен е проекто- бюджет с невиджания досега дефицит от 5,7 %.

Ние сме от малкото държави в НАТО, които приеха да увеличат военните разходи до 5%. При това се купува предимно американско оръжие, вместо да се използват нашите производствени възможности.

Предвиждат се 19 милиарда за следващите 5 години.

Продължават да се теглят нови заеми , които вместо за инвестиции, отиват за заплати и пенсии.

Управляващите задълбочават бюджетната криза . По тези въпроси ще говори доцент Орешарски .

3. Кризата в Европейския съюз - кризата в ЕС започна отдавна , но все пак можем да отбележим няколко ясни процеса .

3.1. Ковид пандемията и последствията от нея . ЕЦБ емитира повече от четири трилиона евро – почти толкова , колкото преди това се намираха в обръщение, срещу които не бяха произведени никакви стоки и услуги . Това сложи основата на небивала по своите мащаби от много десетилетия инфлация , която по- късно беше напомпена и от други процеси и вече не и се вижда срая .

3.2. „ Зелената сделка“- в неизбежните кавички , защото нито имаше сделка , нито беше зелена . Нямаше сделка защото никой не беше питал европейските граждани , нито беше зелена , защото ако изобщо имаше някакво отражение към

климата и околната среда те бяха по скоро отрицателни . Този процес съсипа енергетиката , по късно икономиката като направи стоките произведени със „ зелена енергия“ в непродваеми или накратко унищожи кокурентно - способността на Европейската икономика . Това доведе до неизбежни последици за бюджета , за социалните и здравни системи.

3.3. Неконтролируемата незаконна миграция , срещу която повечето държави не само , че не взеха мерки , а по-скоро я насърчаваха . Последиците са ясни . Едва сега се виждат някои по решителни мерки . Резултатът – повече от 30 млн . граждани на държави извън ЕС – 7% от населението .

3.4. Войната в Украйна , - вече пета година - мина през различни етапи и сега сме свидетели на нова тежка ескалация . С анксиите на ЕС и отказа от руски суровини и от руския пазар и отражение в България . Тежък удар върху икономиката на ЕС.

3.5. ЕС и НАТО се готвят за война с Украйна . Това ще изисква трилиони разходи за въоръжаване . В България ще се строят военни заводи – за барути , за дронове и други.

Изграждат се нови бази на САЩ и НАТО.

Всичко това без съмнение ще натовари бюджета . Разходите за отбрана не произвеждат принадлеен продукт. България има нужда от производства с висок принадлеен продукт- високи технологии , химическа промишленост, селско стопанство – като елемент от националната сигурност – хранителен суверенитет . Изкуствен интелект . Енергетика – нови ядрени мощности .

По тези въпроси ще говори днес Антон Иванов .

По въпросите за въоръжаването ще постъпи писмено становище от Анатоли Величков.

България сама се лиши от руския газ още през 2022 г. въпреки , че нямаше забрана за внос на руски газ . От тогава

пак купуваме руски газ , но от Турция , през гръцки посредници с поне 30 % по- скъп .

През 2024 г. сами се лишихме и от руски петрол.

Други кризисни процеси в ЕС – трайно е ангажиран с помощта за Украйна , на която не се вижда края – заем , който няма да се върне за 90 м. евро и вероятно по още толкова всяка година . ЕС няма такива пари и има само едно място, от което може да ги вземе .

България изнася ток за Украйна , който вероятно не се плаща .

Тежко финансово състояние на ЕС и на Еврозоната . 87 % дълг – БВП . 58 % от Активите на ЕЦБ са облигации на държавите членки .

ЕС няма потенциал да помага на закъсали държави , нито да се разширява .

А той прави точно обратното . Дори и Украйна да не стане член на ЕС , само предприєдинителните процеси ще Костват стотици милиарди . Един трилион и десетки години за възстановяване. Тежки последици за европейските фермери . Десетки милиарди годишно за война и още толкова за да функционира държавата . Пари , с които ЕС не разполага .

Започва подготовката на следващия програмен период в ЕС – коментар на водещи икономисти и политици – ЕС няма пари за собствените програми , ако продължи подкрепата за Украйна и предприєдинителните програми, за новите кандидат членове.

Дори и канцлерът Мерц отбелязва „ Ние не можем да харчим пари , с които не разполагаме „ .

Самият ЕС и повечето големи държави са стигнали до положение- повече така не може и са необходими реформи . Но реформи няма, няма и намеск за такива , а ЕС се готви все по- упорито за война с Русия .

Тежкото финансово и икономическо състояние на ЕС неминуемо се отразява

на България и на българския бизнес и бюджета . Не виждаме да се предприемат мерки по този въпрос .

4. Кризата в Персийския залив и отражението ѝ в Европа и у нас .

Катастрофични предвиждания на самия еврокомисар

Йоргенсен : <https://www.economic.bg/bg/a/view/ek-preduprejdava-che-predstoi-dylgotraen-energien-shok-v-evropa>.

Четири кризи – две вътрешни и две външни и всички те имат финансово изражение .

Тези кризи са обективна реалност . Те няма да се решат от само себе си . Те искат решение и то е политическо решение.

От друга страна имаме предпоставка за решение – **Прогресивна България спечели изборите с абсолютно мнозинство** . Това им дава възможност да проведат реформи , с които да решат кризите поне частично . Те нямат никакво основание да се оплакват , че нещо им пречи - освен лошото наследство . Ето защо след като сложихме наименование на тази дискусия нещо , в което повечето граждани са убедени- че техните пари изтичат във все по- горими размери в нереформирани сектори, след това стигнахме до извода че

Кризите са възможност за реформи , дългосрочно мислене и разтеж

Що е реформа от гледна точка на теория на системите

Като студент изучавах „ Теория на системите „ факултативно – не беше задължителна дисциплина и си мислех се дали някога ще Ми потрябва.

Но способността, която изградих да гледам на всичко като на действащи системи, особено в сферата държавното управление се оказа изключително полезна .

Що е реформа на социални системи от гледна точка на теория на системите . Всяка система, за да съществува трябва да се намира в устойчиво състояние , в противен случай системата загива

Щом съществува значи е в устойчиво състояние- дори и лошо функциониращите системи . Но те не са лошо функциониращи за всички участници в тях . За някои функционират прекрасно – особено за тези които се облагодетелстват от лошото функциониране. С една дума държавата налива все по- големи пари в тях и те не потъват в пясъка , а в частни джобове и банкови сметки . Много често не се издава разходен документ. Казват ти колкото дадеш – например в здравеопазването .

Да речем , че дадена система , която е в сферата на държавното управление е неефективна. Класически пример е държавната администрация . Според по- голямата част от обществото особено тези които гласуват, и които не работят в нея – тя е много раздута , харчи много пари , произвежда малко ползи, ражда некомпетентност¹ безотговорност и корупция . Въпреки, че там работят и много почтени и високо квалифицирани кадри , Като цяло мнението на обществото е отрицателно .

Да речем , че държавното управление което току що е дошло на власт иска да изпълни волята на избирателите и да реформира системата .

Това означава , че то трябва да я изведе от състоянието на устойчивост , да я преведе през състояние на неустойчивост, като в това време я промени в положителен смисъл и след това да я въведе в ново състояние на устойчивост- почти те възможна задача и ще видите защо. Когато е в състояние на неустойчивост – подлага я на тестове за ефективност , започва съкращаване на кадри , курсове по преквалификация, нови по- високи изисквания , система за оценяване според резултатите , борба с корупцията и ред други неща – все неприятни за системата и хората които работят там . През това време системата е в състояние на неустойчивост и започва съпротива . Търси се подкрепа на опозицията , синдикати , професионални гилдии, международни организации , много е важна ролята на

медиите , които хем искат реформи хем веднага застават на страната на съпротивата срещу реформите – медийна шизофрения, но те се водят главно от това да имат скандали и естествено по- висок рейтинг на медията , съкратените водят дела , искат обезщетения , съдът връща някои . Съпротивата получава подкрепа и продължава с нови сили. Процесът ако изобщо е имал график , се проточва във времето, много повече отколкото е изглеждало в началото . Задават се местни избори . Рейтингът пада .

Какво направиха всички партии досега , които опитаха. Отказаха се! Отказаха да платят политическата цена . Тогава системата много бързо се връща в старото устойчиво състояние, а много често става и по зле .

Виждайки този пример следващите управляващи изобщо не опитват . Но непрекъснато говорят за реформи , много често без изобщо да си дават сметка какво означава това .

Дали и сега ще стане така .

Ще видим .

Успява само този, който успее да доведе реформите до край. Той обаче плаща и политическата цена . Ползите ги бере Цялото общество и всички следващи управления , на които не им се налага да правят собствени реформи , те само берат плодовете . Но тези плодове са горчиви , защото развитието на страната се забавя и след това се плаща друга политическа цена. Естествено отново я плащаме всички – особено частния сектор. Затова най-добри са постепенните реформи- те се приемат и най-добре от обществото, но нито едно управление след това не направи съществени реформи по определението, което дадох.

В годишния доклад на Световната банка за 2000 г. беше направен извод, че само в резултат на реформите 1997-2000 г. , България ще има стабилен растеж от 4-5 % год. дори и да не бъдат направени други значими реформи

през следващите години. Те се оказаха напълно прави . От следващите урлавления на България не бяха направени други значими икономически реформи и въпреки това запазихме високи, макар и недостатъчни темпове на растеж. В периода 1997 – 2009 г. БВП се е увеличил от 10 млрд. на 48 млрд. долара - безспорно доказателство за успеха на извършените реформи.

На практика в периода 1997 г. 2001 бяха реформирани всички управленски сфери , където се бляха установили устойчиви порочни системи . Това стана, защото реформите започнаха още на другия ден и управляващите стигнаха до край . Така беше преодоляна съпротивата .

Но въпреки това беше платена политическата цена .

По много причини повечето системи в сферата на държавното управление са неефективни.

Налице са всички белези които посочихме – работят прекалено много хора , много от тях некомпетентни- системата харчи прекалено много пари и не дава очакваните от обществото резултати .

Затова хората , които я управляват твърдят , че тя е неефективна защото трябва още повече пари.

След това се наливат още пари , но системата не става по-ефективна . Затова често се казва, че да наливаш пари в не-реформирана система е все едно да наливаш вода в пясъка .

Но тези пари не отиват в пясъка , а в частни джобове и банкови сметки. И това е самата истина . Обаче , опитах ли да я реформираш настъпва това , което описах преди малко На пръв поглед е омагьосан кръг , истински параграф 22

.

Обаче не е . Неслучайно дадох примерът с 1997-2001 г. Тогава бяха реформирани почти всички системи , свързани с държавното управление . Необходими са следните фактори :

1.Мнозинство – повече от 120 депутати от една партия или коалиция .

2. Политическа воля и способност да се преодолява съпротивата .

3. Реформите се правят от политици, а не от чиновници .

Най- голямата глупост е да се възложи е формирането на системата на чиновниците , които работят в нея . 100 % провал. **По наше Време беше създаден Съвет за Структурна рефарма , оглавен от премиера Александър Божков и съставен 100 % от политици. Чиновниците по естеството си са врагове на реформите и затова не трябва да им се възлагат такива задачи.**

4. Търсене на подкрепа в обществото . Ако бъдат обяснени ползите за него, като например съкращаване на лезполезни чиновници и спестяване на много пари, то ще подкрепи политиките.

5. Комуникационна и медийна стратегия . Без нея реформата е обречена .

6. Кадрова и експертна обезпеченост . Новата власт трябва да разполага със собствени експерти и кадри , които да сложи на ключовите места - необходими са поне 2 000 хора в София и още 3 000 в страната – разполага ли с тях новата власт. . Да се разчита на заварена администрация, особено на сегашната е самоубийство и не е давала резултати никъде в света . Обаче вече виждаме нещо подобно.

7. Лична ангажираност , личен пример и контрол от лидера

. Той трябва да знае във всеки един момент как кървят реформите . Става по- най простия начин. Реформите се нанасят в таблична форма и срещу всяка се слага знак, който определя нейната Важност . Отбелязва се институцията , която е отговорна .

В Министерския съвет се определят най- често от съветниците на премиера лица, **които следят развитието на реформите** . Отчитат се ежесечно . При неизпълнение се води приятелски разговор , при второ се обажда министър председателя , при трето отново се обажда министър председателя и има санкции. При тази система никоя реформа не може да изостане с повече от месец -два . След това се навакства изгубеното време .

Така се управлява държавата !

Напротив – успешните модели са точно обратното . Влиза се с готови екипи – подготвени и обучени хора и готови законопроекти , както направихме ние през 1997 г. Вместо да разчита на собствени кадри и да създаде система за подбор и обучение , като заимства от най- добрите световни модели – Германия , Франция , Великобритания , САЩ .

Само при наличие на тези фактори реформите могат да са успешни . Не е необходимо да са идеални нещата . Решаваща е политическата воля .

Един фактор , който съсипва реформите и създава идеални условия за корупция

Голямата заблуда на гражданите и обществото като цяло е , че това са държавни пари . Това категорично не е вярно , но е мит който се поддържа много грижливо от всички, които са свързани с неефективните системи . Истината е точно обратната . Парите не са на държавата . Държавата няма други пари , освен тези които чрез данъците, таксите , митата , акцизите и други способности изземва законно от бизнеса и от гражданите .

Затова първото и основно нещо , което гражданите трябва да разберат и да отстояват е :

Хора , това са вашите пари ! Държавата няма други пари освен тези които изземва от вас .

Ако гражданите започнат да гледат на тези пари , като на свои пари тогава те ще искат да имат

Контрол над всяко евро, което се харчи !

Но ако мислят , че парите са на държавата. Тогава управляващите да правят каквото искат, а ние заминаваме на море . И без това повечето хора не обичат държавата . Ето защо това порочно мислене се поддържа много грижливо от политици , от медии, дори и от синдикатите .

Защото , тогава , когато се скъса връзката между парите , които отиват в бюджета и гражданите от които идват тези пари , тогава много по- лесно се краде .

Ето защо ми се иска едно от нещата около които да се обединим и да излезе като послание от тази дискусия да бъде !

**Хора , парите са ваши независимо дали сте ги дали на бюджета като организиран бизнес или като индивидуални граждани /физически лица / . Затова гледайте на тях като на ваши и бдете над
Всяко евро . Искайте контрол и отчетност , както ако влезе крадец у вас и ви окраде ! Резултатът е същият, но мащабите на държавата да присвоява и усвоява са огромни !**

Да перифразираме мисълта на Перикъл:

Само защото ти не се интересуваш от политиката не означава , че политиката не се интересува от теб - Перикъл .

Само защото ти не се интересуваш как Държавата харчи паритети, не означава че тя не се интересува от това и ги харчи изключително безотговорно , поради твоето собствено Безхаберие . Ако членовете се съгласят нека тази мисъл да бъде на „ Клуб Сенатор „.

Затова първото и основно нещо , което гражданите трябва да разберат и да отстояват е :

Хора , това са вашите пари ! Държавата няма други пари освен тези които изземва от вас .

Ако гражданите започнат да гледат на тези пари , като на свои пари тогава те ще искат да имат контрол над всяко евро, което се харчи !

Затова тази дискусия се казва:

„ КЪДЕ ИЗТИЧАТ ПАРИТЕ НА ДАНЪКОПЛАТЦИТЕ“ „

Днес ще разгледаме само четири сфери , в които смятаме че се наляха много пари, но те са далеч, от състоянието

което иска обществото . Как те могат да станат по ефективни и в тях да изтичат по -малко от вашите пари – ето над това ще дискутираме днес !

**Както виждате , лекторите са свръхкомпетентни- нещо в което ще се убедите
Лично !**

**За съжаление на проф. Бобева се наложи спешно пътуване и нейният материал
Ще бъде представен от проф. Ганета Минкова – тя е професор по финансово право.**

Пристигна и материал от Минко Дудев , който обяснява системата Сигма , за която се смята , че ще позволи изсветляване на обществените поръчки .